

سعید جمشیدی فرد

راهکارهای کوتاه مدت و بلند مدت برای مقابله با پی آمدهای کرونا

به محیط غیررسمی آموزش تبدیل شد. علاوه بر این، فضای مجازی بستری برای تمرین و تجربه‌ی آموزش‌های حرفه‌ای غیرحضورى فراهم آورد؛ به‌ترتیبی که آموزش مبتنی بر فناوری اطلاعات و مجازی بخش دایمی در سیستم آموزشی شده است. اما، چنان که می‌دانیم، تلاش‌های برشمرده، راهکارهای کوتاه‌مدت برای مقابله با شرایط اضطراری کنونی است. مهم‌تر از آن اما اصلاح ساختارهایی به‌منظور کاهش آسیب‌پذیری حرفه‌ی حسابرسی در برابر بحران‌های محتمل و نیز افزایش کارآمدی عمومی آن است.

همان‌طور که تجربه‌ی بحران کرونا به‌خوبی نشان داد آن دسته از فعالیت‌های اقتصادی و کسب‌وکارها که از پیش مبتنی بر فناوری‌های اطلاعاتی به‌روز و پیشرفته بودند نه تنها از این بحران کم‌تر آسیب دیدند بلکه حتی در مواردی حاشیه‌ی سود خود را افزایش دادند.

استفاده از فناوری در دو سطح بنگاه و نیز در سطح کلان لازم و ملزوم یکدیگر هستند. در صورتی که یک مؤسسه‌ی حسابرسی از پیشرفته‌ترین روش‌های فناوریانه بهره‌بردار اما بنگاه تحت بررسی وی کماکان از روش‌های سنتی استفاده کند و با آن که در سطح کلان و ملی بسترهای قانونی کافی و امکان برخورداری از بانک‌های فراگیر اطلاعاتی موجود نباشد این کوشش‌ها به‌کفایت مثمرتر نخواهد بود. از این‌رو، شرایط بحرانی ناشی از شیوع بیماری کرونا نشان داده است که در دو سطح مؤسسات و جامعه‌ی حرفه‌ای باید تلاش درازمدت برای اصلاح زیرساخت‌های اطلاعاتی و حسابرسی صورت پذیرد. نتیجه‌مندی این تلاش‌ها منوط به حرکت همپا و مکمل در هر دو سطح مؤسسات و جامعه‌ی حرفه‌ای است.

از سویی مؤسسات حرفه‌ای ناگزیرند روش‌های سنتی حسابرسی را با روش‌های مبتنی بر فناوری‌های پیشرفته جایگزین کنند. اما این امر ممکن نیست مگر آن که جامعه نیز به‌طور متقابل خدمات آموزشی لازم را برای یاری به مؤسسات در این گذار ارائه دهد و علاوه بر آن بسترهای قانونی و زیرساخت‌های اطلاعاتی برای انجام حسابرسی به روش‌های جدید فراهم شود. مقررات‌گذاری‌های لازم برای ایجاد بانک‌های فراگیر اطلاعاتی و امکان دسترسی مؤسسات حسابرسی به این داده‌ها و نیز ملزم ساختن شرکت‌های عمومی به استفاده از روش‌های مبتنی بر فناوری اطلاعات پیش‌شرط‌های موفقیت تلاش مؤسسات برای گذار موفقیت‌آمیز در این زمینه است.

سخن آخر آن که باید با اصلاح ساختار حرفه‌ی حسابرسی از طریق مبتنی ساختن آن بر فناوری‌های روز اطلاعاتی از تهدیدهای بحران کرونا برای ایجاد فرصتی به منظور ارتقای حرفه‌ی حسابرسی در ایران بهره‌برد. ■

از اسفندماه سال گذشته، ویروس عالم‌گیر کرونا در پی گذر از مرزهای شرق آسیا کم‌وبیش تمامی جهان و از جمله ایران را درنوردید، بسیاری از کسب‌وکارها را متوقف و فعالیت‌های اقتصادی را با اختلال‌های متعدد مواجه ساخت. برآوردهای اولیه‌ی سازمان همکاری‌های اقتصادی و توسعه OECD نشان می‌دهد که در پی شیوع این ویروس، اندازه‌ی اقتصاد جهانی در سال جاری میلادی دست کم شش درصد کوچک‌تر می‌شود. در این میان، بسیاری از فعالیت‌ها که علاوه با مشکلات عرضه با رکود جدی تقاضا مواجه شدند، مانند بخش بزرگی از فعالیت‌های خدماتی، گردشگری، حمل‌ونقل و بخشی از تجارت جهانی برای مدتی با توقف کم‌وبیش کامل مواجه ساخت.

در این میان، اقتصاد ایران که پیش از شروع کرونا نیز برای دومین سال متوالی رشدهای منفی را تجربه می‌کرد، بعد از شیوع این بیماری با مشکلات مضاعفی مواجه شد. مؤسسات حسابرسی نیز از تبعات رکودافزا و مختل‌کننده‌ی شیوع کرونا متأثر شده و طی چند ماه اخیر با مشکلات ناشی از تضییقات مالی صاحب‌کاران و به تبع آن کاهش سرمایه در گردش و مشکلات نقدینگی، مسایل مدیریت پرسنلی و کاهش بهره‌وری کارکنان و نیز مسایل عام بهداشتی و سلامتی و نیز از همه مهم‌تر مشکلات ارائه‌ی خدمات اطمینان‌بخشی در شرایط قرنطینه، محدودیت آمدو شد و فاصله‌گذاری فیزیکی گسترده مواجه شده‌اند.

در برابر این مشکلات کوتاه‌مدت، هم جامعه‌ی حسابداران رسمی ایران و هم مؤسسات حسابرسی به مجموعه اقداماتی دست زده‌اند. برخی از این اقدامات برخاسته از تجربه‌ی جهانی و برخی دیگر بهره‌برداری از فرصت‌های قانونی موجود بوده و پاره‌ای نیز از ابتکارات و تلاش‌های فردی ناشی شده است. ازجمله، اقدامات جامعه در همین خصوص تلاش به‌منظور همگرایی و هماهنگی با سایر مجامع و نهادهای حرفه‌ای و برگزاری جلسات متعدد با مقامات مسئول به‌منظور تصویب پیشنهاد تعویق برگزاری مجامع عمومی و تسلیم اظهارنامه‌های مالیاتی بود که خوشبختانه تلاش‌ها در این زمینه مثمرتر بود و در نهایت ستاد ملی مبارزه با کرونا پیشنهادهای جامعه‌ی حسابداران رسمی ایران را به تصویب رساند.

کوشش‌های مؤسسات حسابرسی نیز به منظور انجام وظایف قانونی در شرایط همه‌گیری بیماری و نیز تلاش برای حفظ سرمایه‌های انسانی در وضعیتی که با بحران حاد نقدینگی و سرمایه در گردش مواجه بودند نیز به‌نوبه‌ی خود درخور قدردانی است. از سوی دیگر، فرصت زمانی ناشی از کرونا و تعطیلات نوروز مجال مناسبی برای تضارب افکار در شبکه‌های اجتماعی، تلاش برای خواندن بین خطوط استانداردها، به‌منظور دست‌یابی به راه‌حل‌های مناسب در شرایط فورس‌ماژور به‌وجود آورد که خود